

Jona's offer aanvaard (VI)

Prediking over Jona 1: 16-17

'Dies vreesden de mannen den HEERE met grote vreze; en zij slachtten den HEERE slachtoffer, en beloofden geloften. De HEERE nu beschikte een groten vis, om Jona in te slokken; en Jona was in het ingewand van den vis, drie dagen en drie nachten'.

Liturgie:

Psalm 119 : 78

Psalm 66 : 6

Psalm 66 : 7, 8

Psalm 141: 1, 2, 4

Psalm 142 : 5, 7

Schriftlezing: Mattheüs 12:36-48

Gemeente,

De laatste keer werd niet alleen Jona aangewezen, maar werd ook Jona aangeboden als offer. Dat offer werd echter geweigerd. De zeelieden hadden daar allerlei motieven voor. Zij wilden Jona in leven houden. Met inspanning van alle krachten probeerden ze het land te bereiken. Het is een beeld van het weigeren van het enige en alles betalende offer dat de Heere Jezus bracht. En zich alle inspanningen willen laten getroosten buiten deze enige weg. Wij zagen dat de Heere alle pogingen deed schipbreuk lijden en dat er geen andere weg overschoot dan dit offer te aanvaarden en Jona op te offeren. Zij deden dat onder aanroeping van de Naam des Heeren en onder afbedding van Zijn toorn. Zij smeekten: 'Leg geen onschuldig bloed op, want Gij Heere, hebt het gedaan, gelijk als het U heeft behaagd'. Toen hebben zij Jona beetgenomen en hem overboord geworpen.

Nu willen wij eerst letten op de zeelieden die op het schip achterbleven. Wij lezen, dat de zee stil werd. Van haar verbolgenheid. 'Dies vreesden de mannen de Heere met grote vreze'. Diep was de indruk. Veel hebben zij in deze uren van storm en nood geleerd. Hun afgoden bleken onmachtig te zijn hen te redden. De God van deze profeet bleek de God te zijn van hemel en aarde. Hij, Die de zee tot zwijgen bracht. Zij kregen een indruk van de levende God. Dat is voor ons ook nodig. Hoe vaak gebeurt het niet, dat de Heere Zelf Zich aandient, zodat zelfs de tovenaars in Egypte moeten zeggen: dat is Gods vinger! Wij hebben overvloedig reden de Heere te vrezen. Immers de vreze des Heeren is het beginsel der wijsheid, allen die ze zoeken hebben goed verstand. Elke dag heeft aanleiding genoeg de werken des Heeren op te merken en daarbij bepaald te worden. Hoe ongevoelig en afgestompt is van nature ons hart? Hoe spoedig zijn de indrukken vervaagd? Hoezeer het waar is, dat de indrukken de kweekbodem kunnen zijn van de vreze Gods. Tegelijk is waar dat de Heere met oneindig geduld Zijn kinderen verdraagt in het uitwissen van deze indrukken en ervoor zorgt dat er soms zulke indrukken zijn van de tegenwoordigheid Gods hetzij in zegen of in voordeel, dat ze als met onuitwisbaar schrift in het geheugen staan ingeschreven. Wat hebt u ermee gedaan, u die een en andermaal voor Gods werken hebt gestaan en tegenwoordigheid Gods als het ware getast hebt? Bent u weer ingeslapen?

Hier vrezen die mannen de Heere met grote vreze! *Gods* hand wordt opgemerkt! Zij zijn gelijk aan de zeelieden die beschreven worden in de 107^e Psalm. Van wie gezegd wordt, 'dat zij met schepen de zee afvaren, handel doen op de grote wateren, dat zij ziende de werken des Heeren en Zijn wonderwerken in de diepte. Immers als de Heere spreekt, zo doet Hij een stormwind opstaan die haar golven omhoog verheft. Zij wijzen op naar de hemel, zij dalen neder naar de afgronden. Hun ziel versmelt van angst. Zij dansen en waggelen als een dronken man en al hun wijsheid wordt verslonden. Doch roepende tot de Heere in de benauwdheid, die zij hadden, zo voerde hij hen uit de angsten. Hij doet de storm stilstaan, zodat hun golven stilzwijgen. Dan zijn zij verblijd, omdat zij gestild zijn en dat hij hen tot de haven hunner begeerte geleid heeft. Laat hen voor de Heere Zijn goedertierenheid loven en Zijn wonderwerken voor de kinderen der mensen en Hem verhogen in de gemeente des volks en in het gestoelte der oudsten Hem roemen'.

Zo zijn ze er aan toe gemeente. Dankbaar waren zij voor hun verlossing. Vreugde golfden door hun harten. Dat wilden zij ook uiten. Vandaar hun slachtoffer. Dat dier offerden zij *helemaal*. Daarmee wilde zij uitdrukken, dat zij zich helemaal aan deze God zich verplicht voelden. Dat dat bloed voor hun schuld moest voldoen. Dat de overgave tot in de *dood* hun gehoorzaamheid aan deze God symboliseerde. Zij stelden zich helemaal aan deze God ter beschikking. Dat is voor de christen het symbool van een levend dankoffer dat God aangenaam is in Christus Jezus. Dankbaarheid in het offeren, gemeente! Andere dankbaarheid is als een strovuur dat wel even opvlamt maar spoedig is geblust omdat het de brandstof ontleent aan onze ondankbare niet vernieuwde natuur. Deze dankbaarheid weet zich wel te camoufleren, maar is de Heere niet aangenaam; integendeel is Hem een gruwel, Hij kan ze niet zien. Onze consciëntie moet nog van dode werken gereinigd worden om de levende God te dienen. Die dankbaarheid is de Heere aangenaam! Laat zulk een dankbewijzen ook in ons midden. Waarmee zegt u? Wel met een verbroken en verslagen geest.

De *ware* dankbaarheid kan het niet op dat de Heere uit allerlei gevaren heeft gered. De ware dankbaarheid moet altijd zeggen: Heere, ik heb niets om U weder te vergelden! Alles getuigt tegen mij! Wat zal ik de Heere vergelden voor al Zijn weldaden aan mij bewezen? Dankbaarheid leeft uit de tegenstelling: genade voor zulk een! Dankbaarheid stelt de oneindige goedheid des Heeren tegenover de grote schuld. Ware dankbaarheid scheept de Heere niet af met een fooi, maar met de bereidheid en de onderworpenheid van hart en leven, en het doet de teerheid en afhankelijkheid gaan in de wegen des Heeren en dicht bij de Heere leven. Ware dankbaarheid versmaadt elke toegang tot de levende God anders dan door het offer dat de Heere Jezus heeft aangebracht. De ware dankbaarheid leeft van een Ander en doet steeds verwijzen naar een Ander die het heeft gedaan en heeft verlost.

In de derde plaats beloofden deze zeelieden geloften. Dat wil zeggen wanneer zij aan land gekomen waren, zouden zij de Heere nog meer geloften doen. Waarin deze bestonden, wordt ons niet gezegd. Misschien in meer offeranden of wat anders. Geloften afleggen is Bijbels. Dat wij er erg voorzichtig mee dienen te zijn, leert ons de Bijbel evenzeer. Dat het beter is maar geen geloften te doen, dan ze wel te doen en niet te vervullen. Het komt er maar op aan uit welke gezindheid ze uitspruiten. Immers wanneer geloften worden gedaan om wat van de Heere te verkrijgen, dan zijn wij heidenen. Immers de heidense religie kan worden samengevat onder de woorden: Ik geef aan U o God, opdat ik wat en het liefst nog meer terugkrijg. Dat is de koopmanstactiek die door velen bedreven wordt, wanneer zij op een ernstig ziekbed worden neergelegd. Dan wordt ineens de werkelijkheid van het leven ontdekt en de mens in allerlei angst belooft de Heere koeien met gouden horens. Waar zijn uw geloften gebleven? Deze geloften zijn de Heere een gruwel, omdat zij niet voortkomen uit een waar geloof en ook niet zijn naar de wet Gods.

Voordat u met uw geloften bij de Heere aankomt is het u nodig dat u geheel en al gediend wordt uit de volheid van Hem, die niet gekomen is om gediend te worden, maar om te dienen. Dat u met Zijn beloften in aanraking komt. Maar het is de Heere aangenaam, dat in tijden van diepe nood het verbond wordt vernieuwd, dat u het hartelijk belooft en niet berouwt te verkiezen de wegen des Heeren, dat u de Heere iets belooft en ook betaalt! Ook dan zal schaamte uw aangezicht bedekken, wanneer u ziet op uw geloften en eden en wat u ervan terecht gebracht hebt. Maar dat zal u uitdrijven tot *Hem* die al Zijn geloften heeft betaald in het heiligdom, waar het volk vergaderd is! En waar u ook met een gebroken hart schuilend in Zijn verdiensten mochten noemen van het betalen van de geloften die u geuit het toen het u bang was en u vanmorgen opnieuw op Zijn kosten zweert: 'ik heb het gezworen en zal het vanmorgen opnieuw zweren, dat ik onderhouden zal de rechten Uwer gerechtigheid'.

Deze zeelieden worden ons als een voorbeeld en als een toetssteen gesteld. Wat deze mensen er van terecht gebracht hebben ontgaat ons. Of deze bekering een ware, dan wel een schijnbekering geweest is ontgaat ons ook. Wel is het diep te betreuren, dat zij niet tot Jona gezegd hebben: wij zijn ook des doods schuldig, immers wij hebben met u gezondigd in het niet erkennen van deze enige en ware God die de hemel de zee en het droge gemaakt heeft. Zij hebben de bode Gods overboord gezet, en zoals Kohlbrugge het zegt, 'met een gebedje van Christus in hun eigen vroomheid zich van het Woord Gods en van Christus afgemaakt hebt', zoals alle huichelaren en die zich niet van harte tot God bekeren nog altijd dagelijks doen. Hoe dit alles ook zij, gemeente, het is vruchtbaarder wanneer wij onszelf afvragen: vreesden wij de Heere onder de overweldigende indruk, dat de Heere alleen God is? Offeren wij *onzelf* als een levend dankoffer? Ziende op het enig en alles betalend offer van het dierbare Godslam de Heere Jezus Christus. En beloven wij de Heere geloften en betalen wij die ook in het huis waar het volk des Heeren vergaderd is? Dat is de vruchtbaarste manier van de Schrift te verklaren en toe te passen.

Letten wij nu op Jona. De Heere beschikte een grote vis, om Jona in te slokken. En Jona was in het ingewand van de vis drie dagen en drie nachten. De vorige keer zagen wij Jona overboord gaan. Bang zal het hem te moede geweest zijn toen hij in de wateren indook. Immers hoezeer hij zichzelf aangeboden had tot het op, toen het er toen kwam, was alle hoop bij hem afgesneden. Daar was geen weg terug. Daar was geen weg voor hem. Daar was geen weg rondom hem. *Alle weg was afgesneden!* Dat was bang! Even bang als wanneer hij gesteld zal worden voor Gods onkreukbaar recht en Hij ons als het ware omgeeft met Zijn allesziende en alleswetende alwetendheid. De Psalmist wist ervan een en andermaal, toen hij zong: 'Ik wou vluchten maar kon nergens heen totdat de dood voor ogen was en alle hoop mij gans ontviel. Daar niemand zorgde voor mijn ziel'. Dat is gemeente vallen in de handen van de levende God. Dat is afgeworpen worden van al het onze. Dat betekent dat er in het geestelijk leven zeker bij de aanvang, maar ook bij de voortgang tijden komen, waarin wij gewis zouden zinken als lood in de wateren van de toorn Gods indien de Heere niet door almachtige genade ingreep. Allen die zich alleen met de werken ophouden, kunnen zwemmen waar Gods heiligen gewis verdronken waren. Alles wat niet zuiver van de genade leeft, kan zich op de been houden, waar een ander gewis valt. Genade in dit opzicht betekent, dat God zulke handen heeft dat zij reiken van de hemel tot de afgrond waarin wij wegzinken. Maar zie gemeente, genade is berekend op mensen die *wegzinken* in het oordeel Gods die, wegzinken in de verbolgen zee van de toorn Gods. Zie het maar: de Heere nu beschikte een grote vis.

De Heere. Hoe groot is Hij! Zeeën en winden zijn Hem gehoorzaam. Hij werpt de eilanden heen als dun stof. Maar ook de zeedieren luisteren en letten op Zijn wenken. Hij is hun Schepper en hun Onderhouder. Bij al de vragen die Job te beantwoorden krijgt, is er onder ander ook bij: wie heeft de Leviathan en andere zeemonsters gemaakt? Hij is de Schepper, maar ook de Bestuurder. Hij zorgt dat er vlakbij Jona zulk een zeemonster aanwezig is. Het is geen walvis zoals de mensen menen, maar een grote vis. Welke soort dan? Dat weet ik niet. Dat doet ook niet ter zake. Het is een zeer grote vis. En wat het belangrijkste is: de *Heere* beschikte! Wat een trouw God! Is dat *toevallig* geweest?

Toeval bestaat niet. Onze verlegenheid en onkunde bergen wij in het woord toevallig. Immers wij doorzien vaak niet oorzaak en gevolg, maar dat geeft ons niet het recht van toevallig te spreken. Nee, laten wij hogerop gaan tot die God die de maat en omvang van ons verstand zeer verre te boven gaat. Laat ons ons wenden tot Hem die soeverein over en aarde regeert en deze vis beschikbaar op deze plaats en deze tijd.

Zie gemeente, de Heere komt nooit te laat. Nergens en nooit. Laat een ieder die tot de uiterste nood kwam in het leven hier spreken of de Heere een seconde te laat kwam in de nood. In stervensnood en stervensnacht was Zijn hulp *precies* op tijd. Hij laat het wel tot het uiterste komen op dat de hoop niet zou zijn op mensen en omstandigheden, maar op de levende God die alle dingen in Zijn handen heeft. Want gemeente het ontbreekt Hem nooit aan de nodige en geëigende middelen om de verlorenen op te vangen in Zijn eeuwige armen. Dat is Zijn trouw, gemeente, Zijn eeuwige trouw, Zijn eeuwige ontferming! O zegt er één, als de Heere een seconde te laat was gekomen, dan was het met mij gebeurd geweest. Dat wil ik wel geloven, maar de Heere kwam precies op tijd. Wat meer is, er zijn hier mensen, die zeggen het is uit en voorbij met mij. Alles is tegen mij. Dat dacht Job ook. Hij immers sprak: al zou hij mij doden. zo zou ik nog op Hem hopen. En Esther was in zo grote nood dat zij sprak: Ik zal tot de koning gaan. Dat is geloof gemeente! Maar dan zijn wij in de weg van God. Wanneer rampen en ongelukken ons overkomen terwijl hij in vrede in de weg Gods wandelen, dan geldt het Schriftwoord: 'Hij zal Zijn engelen van u bevelen, dat ge uw voet aan geen steenstoot, op de felle leeuw en de adder zult gij treden'.

Maar Jona wandelde niet in de wegen des Heeren. Hij vluchtte voor God. Hij haatte Gods bevel. Zo is het, zegt er een in ons midden. Ik ben op de vlucht voor God, ik heb tegen God gezondigd. Ik ben des doods schuldig. Dat is zeer wel dat u aan uzelf twijfelt, maar het is zondig dat hij aan de Heere twijfelt. Immers de Heere is zo geheel anders dan een mens. Hij is God in Zijn recht en in Zijn genade, het doel des Heeren is zo geheel anders dan het doel van de vorst der duisternis. De vorst der duisternis werpt neer om eeuwig over u te hoonlachen. Maar de Heer doodt en maakt levend. Hij werpt neer en richt weer op. Hij doet tot de afgrond nederdalen en doet daaruit weer opkomen. Dan zult u gewis ervaren, ook wanneer alle duivelen uit de hel u toeroepen, te laat! Wanneer uw eigen hart u veroordeelt en uitroept eeuwig rechtvaardig! 'Dan nog hoorde Ge de stem mijner smekingen', zegt de psalmist. Dan nog. O wonderlijk woord! Kostelijk woord! Evangeliewoord! Dwars tegen alle het zichtbare in te geloven in dat almachtige Woord des Heeren. Dat Hij de moeite en het verdriet ziet opdat wij het in Uw hand geven. Dat Hij niet eeuwig toorn, maar dat als Hij bedroefd heeft Zich zeker weer zal ontfermen. Dat er een ogenblik is in Zijn toorn, maar een leven in Zijn goedgunstigheid. Want de Heere zal niet verstoten in eeuwigheid, maar als Hij bedroefd heeft zo zal Hij Zich Zijner ontfermen naar de grootheid Zijner goedertierenheid. Want Hij plaagt en bedroeft de mensen kinderen niet van harte. Na de storm van Zijn toorn komt er een redding. Dat is het diepste wezen Gods. De Schrift getuigt het: God is liefde. Dat is het diepste van de vreze Gods. Maar een liefde door het recht. Dat is pas eigenlijk liefde, de rest is een hersenschim van een mens.

Maar hoe ziet die redding er uit vraagt er een? Wel in de gedaante van de absolute ondergang. Immers de Heere beschikte een vis die zijn verderf brengende kaken opent en Jona zonder pardon inslikt. Toen heeft Jona gedacht: nu is het met me gebeurd voor altijd. Wonderlijk gemeente! Het heil in de gedaante van een zeemonster, in de gedaante van de ondergang. Toen was Jona in de ingewanden van deze vis drie dagen en drie nachten. Wonderlijk. Alles wonderlijk! In een vis drie dagen en drie nachten, en dan in leven? Het wonder wordt steeds groter. Willen wij dat verklaren? Dat zou het wonder uit de vis wegnemen zijn. Zou bij de Heere iets te wonderlijk zijn? Zou Hij die hemel en aarde schiep, niet een mens in het leven kunnen houden? Zou Hij, die de drie vrienden in de brandende oven bewaarde, niet in staat zijn Zijn knecht Jona in het leven te houden? Zou Hij die de muilen der leeuwen toesloot en Zijn knecht Daniel bewaarde in het grootste gevaar niet in staat zijn om een leven te behouden. Wie een indruk van almacht en de majesteit Gods heeft, twijfelt hier.

Met de spotters rekenen wij niet. Daarmee rekt de Heere af. Zij zijn de moeite niet waard, want het schaterlachen over wat zij een sprookje noemen zal overgaan in een eeuwig weeklagen over de almacht Gods die u zelfs in de plaats der buitenste duisternis zal vinden.

Veel mensen willen eerst een wonder zien en dan geloven. Maar gemeente er gebeuren net zoveel wonderen als wij maar zien willen en kunnen. Bovendien is het wonder er nooit op zichzelf om nagegaapt te worden, maar om bevestigd te worden in het geloof. Tot een gapende en een nieuwsgierige menigte zegt Christus dat zij Hem volgen om tekenen en wonderen te zien en dat hun geen ander teken gegeven zal worden dan het teken van Jona de profeet. Want, zo vervolgt de Heere Jezus, gelijk Jona was in het ingewand van de vis drie dagen en drie nachten, zo moet de Zoon des mensen drie dagen en nachten zijn in het hart der aarde. Jona in het ingewand van de vis is een prediking van Christus. Zo is ook de geschiedenis naar *Christus* wijzend en uitdrijvend. Immers is Jona een *teken* van Hem die niet alleen overboord wilde geworpen worden, dat ook, maar die ook drie dagen was in het machtsbereik van de dood. Geen been werd aan Hem gebroken. Geen beschadiging vond aan Hem plaats. Ja, wij lezen niet dat Hij die drie dagen de dood als in barensweeën deed verkeren, zodat de dood hier voorgesteld is als een moeder in barensood tenslotte zijn prooi moest teruggeven? De dood kon Jona niet beschadigen, niet omdat hij een kind Gods was. Want God heeft duizenden van Zijn kinderen als schapen naar de slachtbank laten gaan. Denk maar aan de intocht van de Russen in de Oostzeelanden Letland, Litouwen en Estland. Waar zij een geheel gezin in een pastorie met spijkers door de lichamen van alle huisgenoten rondom een tafel vastspijkerden en deze mensen rustig lieten doodhongereren. Maar hier kon Jona niet sterven omdat hij een type was van de Zoon des mensen die sterven zou om te leven. 'Ik zal', zo roept hij uit, 'niet sterven maar de daden des Heeren vertellen'.

Daarom heeft God deze knecht gespaard en niet laten sterven. Hij had nog werk voor hem. Zijn taak was nog niet afgelopen. Daarin is de Heere vrij. Hij mag de een in gevaar wegnemen en de ander sparen. Hij laat Jacobus de apostel vallen onder het zwaard van Herodes, maar verlost Petrus uit de gevangenis. Maar er is meer. Want Jona is hierdoor het *type* van elk en een ieder (die hoewel van eigen levenswortel afgesneden) het wonder ondervindt van de eeuwige barmhartigheden des Heeren. Want de Heere Jezus is deze weg gegaan opdat allen die Hij van de Vader heeft gekregen niet zullen omkomen, maar behouden zullen worden. Dat is een groot wonder. Gewis al ligt u gebonden in banden van zonde en dood, Christus is gekomen om u te behouden. U komt niet om! Het einde van al 's Heeren wegen is nog altijd: 'God baande door de woeste baren en brede stromen ons een pad'. Dat is een geweldige troost, maar ook een zeer ernstige waarschuwing. Immers deze weg is de weg des levens. Al zijn de wegen waarlangs de Heere de Zijnen leidt zeer verscheiden, hierin stemmen zij overeen, dat de weg ten *leven* ligt door de dood in het sterven aan onszelf. 'Indien het tarwe graan niet in de aarde valt en sterft zo blijft hetzelfde alleen; maar indien het sterft, zo brengt het veel vrucht voort'.

Amen